

Tlačová správa k výstave MRB / Miloš Rai Bazovský

Autori: Miroir Noir (Miloš Kopták & Rai Escalé)

Kurátorka: Ivana Moncoľová

Vernisáž: 30. januára 2020 o 17:00 hod. (štvrtok), za účasti autorov M. Koptáka, I. Moncoľovej

Výstava potrvá do 25. marca 2020

Miesto: Turčianska galéria v Martine, Daxnerova 665/2, 036 01 Martin, www.turiecgallery.sk

Otváracie hodiny: Ut – Pia od 9.00 do 17.00 hod, Sobota od 11.00 – 17.00 hod.

Miroir Noir (výtvarné zoskupenie pozostávajúce zo slovenského umelca Miloša Koptáka a katalánskeho maliara Rai Escalé) vystavuje v priestoroch Turčianskej galérie v Martine sériu malieb s názvom MRB / Miloš Rai Bazovský. Autorsky kooperatívna dvojica Miroir Noir (Kopták & Escalé) pracuje a realizuje diela od roku 2007. Do ich výtvarného centra patrí súčasne ladený rukopis, ktorý zahŕňa v tvorbe klasické žánre: krajinu, zátišie, portrét, reminiscencie na politické udalosti, alegorický portrét. Expresívnym rukopisom, temnou farebnou estetikou komentuje prítomnosť, pričom na škále súčasného umenia a súčasnej maľby sa cítia byť súčasťou vývoja dejín umenia.

Pre výstavu s názvom MRB / Miloš Rai Bazovský sa rozhodli reagovať na dielo slovenského modernistu Miloša Alexandra Bazovského (1899 – 1968). MRB je skratka mien Miloš / Rai / Bazovský a odkazuje na signatúry/podpisy M.A.B., ktoré M. A. Bazovský používal na svojich obrazoch. Súčasní maliari Miroir Noir tak deklarujú vzťah k modernistickej histórii územia Slovenska a voľnej inšpirácii Bazovského kresbami, ktoré sú súčasťou zbierok Galérie Miloša Alexandra Bazovského, Slovenskej národnej galérie, Galérie mesta Bratislavy.

Veľkým zdrojom inšpirácie na Bazovského kresbách bola pre Miroir Noir krajina. Bazovský pre svoje maľby používal inšpiráciu a vlastné kresby, fotografie. Preto existuje veľké množstvo kresieb, ktoré vytvoril ako náčrty a sú uchovávané v zbierkach slovenských inštitúcií. Slovenská krajina v čase Miloša Alexandra Bazovského bola rurálna a archaická, pretínali ju len drevené stĺpy elektrifikácie. Bazovskému slúžila ako možnosť posunu v avantgardistickom duchu tvaru a farby.

Miloš Kopták & Rai Escalé krajinu Bazovského prispôbili dnešnej vizuálne narušenej dobe plnej neónovej reklamy a vizuálneho smogu. Podvedome si vyseletovali kresby, ktorým chýbala horizontálna línia, taká typická pre Bazovského tvorbu. Nadviazali na obrazy, z ktorých prirodzene vyplýva perspektíva, na základe rozmiestnenia prvkov na obraze. „*Oproti minulosti, kedy sa naša interpretácia niesla skôr v duchu hlasnej irónie či dekadencie, vzťah k Bazovskému sa uberal cestou tichého rešpektu k jeho životu a práci.*“

Svet, ako ho videl Bazovský sa zmenil. Niečo zostalo, iné sa rozpadlo, či bolo nahradené. Horizontu vládnu nové totemy. Preto v našej krajine je vidieť aj zmenu, narušenú adorovaním reklamy a loga (preto totemy). Dôležitým kritériom bolo nájsť námety, ktoré Bazovský nikdy maliarsky nezrealizoval. Vytvoriť podľa nich nové diela s rozoznateľnou autorovou myšlienkou, ale s našim autorským kódovaním, povedal k umeleckým zámerom Miloš Kopták.

Miloš Kopták a Rai Escalé sa zároveň rozhodli vystaviť aj Bazovského kresby, ktoré boli pre nich inšpiráciou. Slúžia nielen na adoráciu Bazovského, ale najmä na komparáciu toho, že akékoľvek kvalitné umenie dokáže byť ideovou inšpiráciou aj súčasným maliarom.

Miloš Alexander Bazovský bol človekom a maliarom doby, ktorá prechádzala z archaického do technického sveta. Narodil sa v posledný rok pred koncom 19. storočia, zomrel na konci revolučného roku 1968. Po vojne a s nástupom socialistického realizmu v 50. rokoch bol perzekvovaný za to, že sa nevedel preorientovať na realistickú maľbu so socialistickou ideológiou. Patril medzi posledných bardov avantgardných 30. rokov, ktorí zomreli v druhej polovici 60. rokov 20. storočia. Jeho život sa rozprestrel medzi meniacou sa 20. storočie: technicky, politicky, vojensky, ideologicky. Jeho diela nám z dnešného pohľadu hovoria veľa o vtedajšom výzore a nálade krajiny. Preto je paradoxné, že sa jeho výtvarného uvažovania zhostila autorská dvojica Miroir Noir (Miloš Kopták & Rai Escalé). Išla po jeho výtvarnom myslení a mohla sa mentálne dotknúť jeho uvažovania. Je pozitívne paradoxné, že to zaujalo aj katalánskeho autora Raia Escalé, ktorého výtvarné vzdelanie je založené na historickej tradícii iného miesta a španielskych autorov, vo svetovom kontexte oveľa viac známych: Goya, Velasquez, El Greco, Murillo.

Miroir Noir (Miloš Kopták & Rai Escalé), spoločne tvoria od roku 2007. Ich aktívna spolupráca vznikla na základe toho, že si diela Miloša Koptáka našiel výtvarník Rai Escalé z Barcelony. Spoločná spolupráca je založená na výtvarných pobytoch Raia Escalé v Bratislave, alebo Miloša Koptáka v Barcelone. Spoločné tvorivé maliarske pobyty sú zamerané na vlastnú tvorbu s dôrazom na prísne dopredu vyřešeršovanú autorskú tému. Na dielach – maľbách pracujú Miloš Kopták & Rai Escalé spoločne, vzájomne si ich aj korigujú a oponujú. Napriek tomu, že každý z nich, bol zvyknutý na tvorbu vo vlastnom autorskom zmysle, naučili sa časom vyťažiť z intenzívnosti, zmysluplnosti zdvojenej sily pracujúcej na výsledku. Výsledné diela spolu aj podpisujú. Názov Miroir Noir odkazuje k čiernemu zrkadlu, ktoré bolo pomôckou maliarov 17. storočia, do ktorého hľadeli, ak si ich oči mali oddýchnuť po náročnej maliarskej práci.

Kurátorka : Ivana Moncoľová

